

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2365/2563

พนักงานอัยการจังหวัดภูเก็ต โจทก์ นางสาว ส. จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 360, ป.วิ.อ. มาตรา 192, ป.ที่ดิน มาตรา 9, ป.ที่ดิน มาตรา 108, ป.ที่ดิน มาตรา 108 ทวิ, พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 52

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ที่ดินที่เกิดเหตุเป็นที่ชายทะเล และอยู่นอกเขต น.ส. 3 ก. ของบิตาจำเลย โดยไม่ปรากฏว่าบุคคลใดมีเอกสารสิทธิในที่ดินดังกล่าว จึงถือว่าเป็นที่ดินของรัฐ โจทก์มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.ที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ วรรคสอง โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่บัญญัติไว้ใน ป.ที่ดิน มาตรา 108 วรรคหนึ่ง หรือต้องมีการเวนคืนให้ที่ดินตกมาเป็นของรัฐ หรือร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเสียก่อน พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 มาตรา 52 วรรคห้า บัญญัติว่า ในระหว่างอุทธรณ์ ไม่ให้ผู้อุทธรณ์หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นกระทำการใดแก่อาคารอันเป็นมูลกรณีแห่งการอุทธรณ์ ซึ่งไม่เกี่ยวกับการดำเนินคดีในข้อหาความผิดตาม ป.ที่ดิน แต่อย่างใด โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.ที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ วรรคสอง ระหว่างจำเลยใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 มาตรา 52 ได้ เมื่อจำเลยกระทำความผิดตาม ป.อ. มาตรา 360 และ ป.ที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ วรรคสอง โดยมีสิ่งปลูกสร้างเป็นอาคารพักอาศัยอยู่ด้วย ซึ่งเป็นการเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และให้จำเลยกับบริวารออกจากที่ดินของรัฐตาม ป.ที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสี่ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งต่างหาก เพราะเป็นการบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย หาใช่เป็นการพิพากษาเกินคำขอไม่

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9, 108 ทวิ
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 360, 362, 365 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 มาตรา 4, 21, 40, 42, 43, 47 ทวิ, 65, 66 ทวิ, 67 และปรับจำเลยเป็นรายวัน วันละไม่เกิน 30,000 บาท ตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ โดยอธิบดีอัยการสำนักงานคดีศาลสูงภาค 8 ซึ่งอัยการสูงสุดมอบหมาย รับรองให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง ศาลอุทธรณ์ภาค 8 แผนกคดีสิ่งแวดล้อมพิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 360 ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ วรรคสอง การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 360 ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 1 ปี และปรับ 12,000 บาท ทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้หนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 8 เดือน และปรับ 8,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 1 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 29, 30 ให้จำเลยหรือถอนสิ่งปลูกสร้างและให้จำเลยกับบริวารออกไปจากที่ดินของรัฐ นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีสิ่งแวดล้อมวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกันในชั้นนี้ฟังเป็นยุติได้ว่า เดิมนายดล บิดาจำเลยเป็นผู้ครอบครองที่ดินในท้องที่หมู่ที่ 1 (ปัจจุบันเป็นหมู่ที่ 7) ตำบลป่าคลอก อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เนื้อที่ 3 ไร่ 1 งาน 25 ตารางวา โดยแจ้งทางอำเภอว่าเข้าครอบครองมาตั้งแต่ปี 2487 ตามสำเนาแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) ระบุว่าทิศใต้จดทะเล ต่อมาปี 2505 นายดลขอออกเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) มีเนื้อที่ 3 ไร่ 62 ตารางวา ระบุว่าทิศใต้จดทะเล และเมื่อปี 2530 นายดลขอออกเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3) มีเนื้อที่ 3 ไร่ 2 งาน 80 ตารางวา แต่ระบุว่าทิศใต้จดถนนสาธารณะประโยชน์ ต่อมาปี 2540 นายดลถึงแก่ความตาย จำเลยรวมทั้งพี่น้องอีก 9 คน จดทะเบียนรับโอนที่ดินแปลงนี้มาทางมรดก ครั้นปี 2549 เทศบาลตำบลป่าคลอกได้ขึ้นทะเบียนพัสดุดินและสิ่งก่อสร้างสำหรับที่ดินชายทะเลไว้ เพื่อปรับปรุงเชื่อมหินกัน ตลิ่งพัง วันที่ 12 ตุลาคม 2558 นายยุทธพงศ์ นิติกรเทศบาลตำบลป่าคลอก และนายณันยธร ช่างโยธาเทศบาลตำบลป่าคลอก กับพวก ออกตรวจสอบการกระทำความผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 และความผิดอื่นในเขตท้องที่ดังกล่าว พบว่าสิ่งปลูกสร้างของจำเลย เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว กว้าง 7 เมตร ยาว 17.50 เมตร หลังคามุงสังกะสี อยู่ติดชายทะเล (อ่าวยามู) ไม่ได้ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร จึงรายงานให้นายปัญญา นายกเทศมนตรีตำบลป่าคลอกทราบ หลังจากนั้นเดือนมีนาคม 2559 นายปัญญาร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่จำเลยเป็นคดีนี้ รวมทั้งให้ดำเนินคดีแก่นายสมพงศ์ และนายชาญชัย ซึ่งกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันอีก 2 คน สำหรับข้อหาความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายกฟ้องเช่นเดียวกับศาลชั้นต้น โจทก์ไม่ฎีกา เป็นอันยุติไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่า จำเลยกระทำความผิดฐานเข้าไปยึดถือ ครอบครองที่ดินของรัฐซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน และฐานทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 8 หรือไม่ เห็นว่า ในข้อนี้แม้จำเลยนำสืบต่อสู่ว่า ที่ดินที่เกิดเหตุเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินที่นายดลบิดาจำเลยครอบครองมาก่อน โดยมีแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) และหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 และ น.ส.3 ก.) เป็นหลักฐานก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขณะนายดลขอออก น.ส.3 ก. เมื่อปี 2530 ที่ดินที่นายดลครอบครองอยู่ ด้านทิศใต้มีได้จดทะเลดังที่เคยระบุไว้ใน ส.ค.1 และ น.ส.3 กลับระบุว่าทิศใต้จดถนนสาธารณะประโยชน์ ซึ่งจำเลยเองก็เบิกความยอมรับว่า เมื่อปี 2512 มีการบริจาคที่ดินทางทิศใต้ให้แก่ทางราชการเพื่อสร้างถนนจริง ดังนั้น จึงมีเหตุผลให้เชื่อได้ว่า หลังจากนายดลบริจาคที่ดินทางด้านทิศใต้เพื่อสร้างถนนสาธารณะประโยชน์แล้ว ทำให้ที่ดินที่นายดลครอบครองอยู่เดิมไม่ติดทะเลอีกต่อไป ด้วยเหตุนี้ จึงมีการระบุไว้ใน น.ส.3 ก. ว่า ทางทิศใต้ของที่ดินจดถนนสาธารณะประโยชน์ ซึ่งนายสิทธิชัย อดีตเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขากลาง พยานโจทก์เบิกความยืนยันว่า จากการตรวจสอบแผ่นระวางหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) และภาพถ่ายทางอากาศพร้อมกับเอกสารในสารบบแล้ว การออกเอกสารสิทธิที่ดินแปลงนี้เป็นการออกโดยมีอาณาเขตครอบคลุมเนื้อที่ของหลักฐานเดิมในขณะที่ถนนตัดผ่านแล้ว อันเป็นการสอดคล้องกับรูปที่ดินใน น.ส.3 ก. อีกทั้งยังสอดคล้องกับแผนที่โดยสังเขป ซึ่งระบุว่า อาคารของจำเลยอยู่ตรงตำแหน่งหมายเลข 1 โดยอยู่ทางทิศใต้ของถนนสาธารณะประโยชน์ทางหลวงชนบท (สายบ้านผักผืด

- บ้านยามู) ความข้อนี้ยังแสดงให้เห็นชัดเจนว่าภายหลังจากนายคตลบริจาที่ติดทางทิศใต้ให้เป็นถนนสาธารณะประโยชน์ในปี 2512 แล้ว เมื่อขุดออก น.ส. 3 ก. ในปี 2530 ที่ดินของนายคตลด้านทิศใต้จึงไม่ได้ติดทะเลอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณาบันทึกข้อความรายงานการรังวัดที่ดินเพื่อออก น.ส. 3 ก. เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2529 แนบท้ายคำสั่งแลงการณปิดคดีของจำเลยหมายเลข 2 แผ่นที่ 4 ประกอบแล้ว นายธงชัย นายช่างรังวัดได้ระบุไว้ว่า ทิศใต้เดิมจดทะเล ปัจจุบัน (ขณะรังวัด) จดถนนสาธารณะประโยชน์ เนื่องจากได้มีการตัดถนนเลียบชายทะเลในภายหลังยังแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ที่ดินที่นายคตลครอบครองอยู่ทางทิศใต้ไม่ได้จดทะเลอีกต่อไป ดังนั้น ที่ดินชายทะเลที่อยู่ทางทิศใต้ของถนนสาธารณะประโยชน์ดังกล่าว จึงเป็นที่ดินนอกเขต น.ส.3 ก. ของนายคตล และถือเป็นที่ดินของรัฐ ประเภทสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกัน เมื่อจำเลยได้รับส่วนแบ่งมรดกที่ดินมาจากนายคตล จึงมีสิทธิครอบครองได้เฉพาะที่ดินภายในเขต น.ส. 3 ก. ดังกล่าวเท่านั้น ไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินที่เกิดเหตุซึ่งอยู่ชายทะเล และอยู่นอกเขต น.ส. 3 ก. ข้อที่จำเลยฎีกาโต้เถียงว่า ที่ดินที่เกิดเหตุอยู่ในเขต น.ส. 3 ก. ของฝ่ายจำเลย เป็นการกล่าวอ้างที่ขัดกับพยานหลักฐานที่ปรากฏในสำนวน ไม่มีน้ำหนักแก่การรับฟัง ส่วนฎีกาข้ออื่นของจำเลยที่โต้เถียงดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์ภาค 8 นั้น ล้วนเป็นข้อปลีกย่อย อีกทั้งศาลอุทธรณ์ภาค 8 ได้วินิจฉัยพร้อมแสดงเหตุผลประกอบไว้โดยละเอียดแล้ว ศาลฎีกาไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำอีก จากเหตุผลดังที่วินิจฉัยมา ข้อเท็จจริงฟังได้ตามที่โจทก์นำเสนอว่า อาคารของจำเลยที่ปลูกสร้างอยู่ชายทะเล อยู่ในเขตสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันจริงตามฟ้อง ที่จำเลยอ้างว่านายปณณามีสาเหตุโกรธเคืองกับจำเลยมาก่อน จึงกลั่นแกล้งร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่จำเลย นั้น เห็นว่า เหตุที่นายปณณาร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่จำเลย เนื่องจากนายยุทธพงศ์ นิติกรเทศบาลตำบลป่าคลอก และนายณันยะรุณ นายช่างโยธาเทศบาลตำบลป่าคลอก ตรวจสอบพบว่าจำเลยกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยมีพยานหลักฐานประกอบชัดเจน จึงรายงานให้นายปณณานายกเทศมนตรีตำบลป่าคลอก ผู้รับผิดชอบทราบ เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย หาใช่เป็นการร้องทุกข์ที่เลื่อนลอยไม่ อีกทั้งได้ความว่ายังมีการร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่นายสมพงษ์และนายชาญชัยซึ่งกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันด้วย มิใช่เป็นการเจาะจงดำเนินคดีแก่จำเลยเพียงคนเดียว ตามรูปคดีไม่มีเหตุให้น่าระแวงสงสัยว่าเป็นการกลั่นแกล้งปรักปรำจำเลยโดยปราศจากความจริง พยานหลักฐานของจำเลยไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานหลักฐานของโจทก์ได้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่จำเลยยกขึ้นกล่าวอ้างข้อเท็จจริงไม่ตรงกับคดีนี้ ไม่อาจนำมาเทียบเคียงได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาลงโทษจำเลยฐานเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันและฐานทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์นั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น ที่จำเลยฎีกาประการต่อมาว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องมีคำสั่งเป็นหนังสือให้จำเลยออกจากที่ดินที่เกิดเหตุภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 วรรคหนึ่ง เสียก่อน อีกทั้งคดีนี้ยังไม่มีกรณีเวนคืนที่ดินให้แก่รัฐ หรือมีการเพิกถอนเอกสารสิทธิในที่ดิน ตามมาตรา 5 และมาตรา 6 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ ได้ นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ที่ดินที่เกิดเหตุเป็นที่ชายทะเล และอยู่นอกเขต น.ส.3 ก. ของนายคตล บิดาจำเลย โดยไม่ปรากฏว่าบุคคลใดมีเอกสารสิทธิในที่ดินดังกล่าว จึงถือว่าเป็นที่ดินของรัฐ กรณีไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่

บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 วรรคหนึ่ง หรือต้องมีการเวนคืนให้ที่ดินตกมาเป็นของรัฐ หรือร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเสียก่อน โจทก์ย่อมมีอำนาจฟ้องจำเลยได้โดยชอบ ที่จำเลยฎีกาต่อมาว่า หลังจากจำเลยได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้รื้อถอนอาคาร ระหว่างจำเลยใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 มาตรา 52 นายกเทศมนตรีตำบลปากคลองยังไม่มีอำนาจร้องทุกข์ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีแก่จำเลยตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ ได้พนักงานสอบสวนยอมไม่มีอำนาจสอบสวน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น เห็นว่า การใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เป็นเรื่องที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ มาตรา 52 วรรคห้า ซึ่งบัญญัติว่า ในระหว่างอุทธรณ์ไม่ให้ผู้อุทธรณ์หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นกระทำการใดแก่อาคารอันเป็นมูลกรณีแห่งการอุทธรณ์ ซึ่งไม่เกี่ยวกับการดำเนินคดีในข้อหาความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดินแต่อย่างใด โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องในความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ โดยชอบ ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้นเช่นกัน ส่วนที่จำเลยฎีกาประการสุดท้ายว่า การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและให้จำเลยกับบริวารออกไปจากที่ดินของรัฐเป็นการพิพากษาเกินคำขอ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เห็นว่า แม้โจทก์มิได้มีคำขอส่วนนี้มาท้ายฟ้อง แต่เมื่อข้อเท็จจริงได้ความจากทางพิจารณาว่า นอกจากจำเลยกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 360 แล้ว ยังกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9 (1) (2), 108 ทวิ วรรคสอง โดยมีสิ่งปลูกสร้างเป็นอาคารพักอาศัยอยู่ด้วย ซึ่งเป็นการเข้าไปยึดถือ ครอบครองที่ดินของรัฐโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย ดังนั้น ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาให้จำเลยรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง และให้จำเลยกับบริวารออกไปจากที่ดินของรัฐได้ ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสี่ โดยไม่จำเป็นต้องไปฟ้องเป็นคดีแพ่งอีกต่างหาก เพราะเป็นการบังคับให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั่นเอง หากใช่เป็นการพิพากษาเกินคำขอไม่ ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษาในส่วนนี้มาจึงชอบแล้ว ฎีกาข้อนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน สำหรับฎีกาข้ออื่นของจำเลยเป็นเพียงรายละเอียดปลีกย่อยไม่จำต้องวินิจฉัย เพราะไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลงไป พิพากษายืน

องค์คณะ

พิชัย เพ็งผ่อง · ธงชัย เสนามนตรี · กษิดิศ มงคลศิริภัทรา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2365/2563>